

Sadovi političnega oportunizma

Priznati moramo, da nas zasedba nekaterih italijanskih višjih srednjih šol v Trstu v znak protesta proti »dvojezičnosti« ni presenetila. Če se namreč spomnimo, kakšen politični pretres je med tržaškimi Italijani povzročil podpis osimskega sporazuma, je bilo pričakovati, da bo tudi začetek parlamentarne razprave o zakonskih predlogih za zaščito slovenske narodne manjšine imel svoj odmev v tem zares čudškem mestu ob zgornjem Jadranu. To tembolj, ker so v bližnji prihodnosti na vidiku upravne volitve v tržaški občini ter volitve v novi tržaški pokrajinski svet.

Vse kaže, da italijanske skrajno nacionalistične skupine za sedaj ne morejo mobilizirati širših množic v boju zoper »dvojezičnost«, vendar ne izključujemo možnosti, da se jim bo kaj takega v prihodnjih tednih posrečilo ali pa da bodo vsaj poskušale množico nahujskati zoper prizadevanja za zakonsko zaščito temeljnih pravic naše slovenske narodne manjšine.

Kar nas nekoliko preseneča in tudi zaskrbljuje, pa je nekaj drugega. Čudimo se namreč, kako je mogoče, da je večina italijanskih srednješolcev tako lahek plen skupinice skrajnežev in hujškačev, tako da bi lahko sklepali, kako italijanske demokratične stranke in gibanja, ki na zunaj kažejo razumevanje za pravično ureditev slovenskega manjšinskega vprašanja, nimajo kdovekakšnega vpliva na študirajočo mladino. Teško verjamemo, da to ustreza resnici, zaradi česar menimo, da bo raje držalo nekaj drugega, da namreč italijanske demokratične stranke in gibanja premalo razpravljajo o vprašanju odnosov med večino in narodno manjšino, da ne zavzemajo jasnih stališč in da se verjetno omejujejo le na načelne in predvsem deklarativne izjave, ne da bi natančno povedala, kako si v praksi zamišljajo ureditev odnosov med večinskim narodom in slovensko manjšino.

Tudi iz zgodovine zadnjih in polpreteklih let vemo, kako so vse italijanske politične sile v Trstu in tudi drugod v deželi, kar zadeva vprašanje ureditve odnosov s slovensko manjšino, dejansko vodile, da se milo izrazimo, oportunistično politiko, se pravi strogo pazile, da od tega ne bi imele kako volilno ali drugačno škodo. Prav oportunistična politika je po našem glavni vzrok za nastanek Liste za Trst, ki se je izoblikovala predvsem zaradi nekakšne

dalje na 2. strani ■

Huda kriza v italijanski komunistični partiji

V središču pozornosti italijanskih političnih krogov je še vedno hudi spodrselj, ki se je pripetil uradnemu glasilu italijanske komunistične partije Unità, ki je bilo pred dnevi objavilo potvorjen dokument, iz katerega je izhajalo, da sta se demokristjanski minister Scotti in demokristjanski podtajnik Patriarca pogajala z neapeljskim podzemljem in da sta dejansko odgovorna za izplačilo milijarde in 450 milijonov lir odkupnine rdečim brigadam v zameno za osvoboditev ugrabljenega demokristjanskega deželnega odbornika v Neaplju Cira Cirilla. Čeprav sta oba demokristjanska politika takoj izjavila, da nista pri tej zadevi imela nobenega opravka, je glasilo italijanske partije nekaj dni vztrajalo pri svojih izjavanjih, dokler ni bilo končno prisiljeno priznati, da se je krepko zmotilo.

Mlado urednico lista v Neaplju Marino Maresco je medtem sodna oblast priprla in se bo morala po vsej verjetnosti zagovarjati pred sodiščem zaradi raznih kaznivih dejanj. Urednica je bila namreč zavedla v zmotu tudi glavnega urednika lista Petruccioliya s tem, da mu je zagotovila, da je dokazno gradivo o poteku pogajanj med demokristjanskima politikoma in neapeljskim podzemljem bila prejela od samega javnega tožilstva v Neaplju, kar pa je morala kasneje zanikati in priznati, da ji je to gradivo v resnici izročil neki njen nekdanji »prijatelj«, ki je seveda kasneje izginil neznanokam.

Hudj spodrselj uradnega glasila partije je, kot vse kaže, povzročil pravi prav-

cati potres v samem partijskem vodstvu, saj poznavalci razmer pravijo, da je objavilo tako hudih obtožb na račun obeh demokristjanskih politikov odobril sam partijski tajnik Berlinguer. Ta je zadnje dni bolan, vendar mnogi menijo, da utegne zaradi te hude »časnikarske in politične napake« izgubiti svoje vodilno mesto v stranki.

S spretno zasnovanim govorom v poslanski zbornici se je predsedniku komunistične poslanske skupine Napolitanu sicer posrečilo do neke mere rešiti ugled svoje stranke, vendar se tudi iz njegovih izjavanj more sklepati, da zadeva ne bo ostala brez posledic v samem partijskem vodstvu. Poslanec Napolitano se je v imenu svoje skupine in v lastnem imenu opravičil obema demokristjanskima politikoma za hudo obtožbo v partijskem glasilu ter naglasil, da se njegova stranka niti v prihodnosti ne bo posluževala takih metod v političnem boju proti KD.

Spodrselj partijskega vodstva je kljub temu očiten, kar bodo, kot je naravno, izkoristili politični nasprotniki, čeprav je jasno, da nastane tu vprašanje, kdo je imel korist, da je mladi urednici lista Unità podtaknil potvorjeni dokument, saj je jasno, da ni šlo za nadaljnjo kariero te mlade časnikarke, temveč da je bil cilj mnogo višji in resnejši, se pravi zrahljanje ugleda tajnika Berlinguerja in njegovih najožjih sodelavcev. Je to morda posledica oziroma maščevanje zaradi stališč, ki jih je Berlinguer bil zavzel v zvezi z dogaja-

dalje na 2 strani ■

Francoska levica nazaduje

Francosko notranje ministrstvo je objavilo dokončne uradne podatke o izidu kantonalnih volitev po nedeljskem drugem krogu glasovanj. Iz podatkov izhaja, da je levica, ki ima svoje jedro v vladni koaliciji socialistov in komunistov, izgubila 100 mest, sredinsko-desna opozicija pa jih je pridobila 267. Tako je bila dokončno potrjena težnja, ki so jo opazili že v prvem krogu volitev teden prej. Za komentarje o izidu teh volitev je značilno, da poraženci realistično priznavajo neugodne rezultate, zmagovalci pa se ne spuščajo v kake zmagoslavne izbruhe. Dejstvo je, da bo opozicija poslej upravljala 55 pokrajinskih sve-

tov namesto dosedanjih 51, levica pa ohranja večino v 36 svetih od prejšnjih 44. Za tri pokrajinske svete pa položaj še ni razčiščen.

Socialisti prinjavajo poraz, ugotavljajo pa tudi, da ohranjajo z nad 30 odstotki položaj najmočnejše stranke v Franciji. Najteže je za komuniste, ki so padli na manj kot 14 odstotkov, potem ko so jih bili še leta 1976 zbrali skoraj 23. Po prepričanju opazovalcev bo morala vladna koalicija kritično pregledati svoje delo in programe, saj so volilni rezultati jasen signal, da so se med volilci pojavila razočaranja.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 28. marca, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmezijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediši zvon; 11.00 Mladinski oder: »Pravljica o jabolkih, ki pomladijo, in o živi vodi«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 29. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Gospodarska problematika; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Alternativna prehrana; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 Kulturni dogodki — kako ti je ime?; 13.00 Poročila; 13.20 Mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Rabindranath Tagore: »Dom in svet«; 15.00 Glasbeni ping-pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Računalnik v službi človeka; 18.20 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 30. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Domači obrabi; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Ali ste že prebrali?; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.30 Pesmi brez besed; 14.55 Naš jezik; 15.00 Postni govor; 16.00 Pripoved partizanskega časnikarja; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Z besedo o glasbeni umetnosti; 18.00 Eduardo de Filippo: »Dolgonoge laži«; 18.45 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 31. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovensko pianinstvo na Tržaškem od začetkov do danes; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Alternativna prehrana; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; Baljunc 13. marca; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: S knjižne police; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Rabindranath Tagore: »Dom in svet«; 15.00 Ameriški gledališki musical; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: kitarist Marko Feri, gojenec tržaške Glasbene matice; 18.00 Slovenska literatura v Italiji; 18.40 Iz beležke Miroslava Košute; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 1. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Doma in na tujem; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Psihološki utrinki; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Od Milj do Devina — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.55 Naš jezik; 16.00 Primorska duhovščina pod fašizmom; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Sodobne slovenske novele; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 2. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tri slovenske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 8.45 Glasbene skice; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na goriškem valu — Beležka; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kako — zakaj — odkod«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Rabindranath Tagore: »Dom in svet«; 15.00 Postni govor; 15.15 Odtrgana kulisa; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbeni popoldnevi v repentabrski cerkvi; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Kako ti je ime? 19.00 Poročila

■ SOBOTA, 3. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tudi starost je lahko lepa; 9.30 Fleši mimogrede...; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Danes in jutri. Oddaja o Reziji — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pisci; 14.55 Naš jezik; 15.00 Začnimo s črko »A«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Deželni solisti in zbori; 18.00 Recital Staneta Starešiničiča; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

NEMIRNA POLJSKA

Krsta Walesove hčerke Marije Viktorije v Gdansku se je v nedeljo, poleg okoli 6 tisoč drugih ljudi, udeležil tudi eden izmed tajnikov ameriškega veleposlanstva v Varšavi. To so danes izrecno sporočili na omenjeni ambasadi. Kot znano, režim ni pustil Lechu Walesi, da bi bil prisoten na tem slavlju, ki je za vsako poljsko katoliško družino izrednega verskega in čustvenega pomena.

Medtem se je zvedelo, da je ravnatelj Gledališča Slowacki v Krakovu, Andrzej Kijowski, uradno odstopil. O tem je pisal mestnemu županu in odstop utemeljil z ugotovitvijo, da ne mara biti na svojem mestu, ko so številni njegovi prijatelji še vedno po lagerjih. Kijowski je bil tudi ne-

kaj časa konfiniran, prišel pa je na svobodo že relativno zgodaj, in to na posredovanje samega primasa Glempa. Zdaj pa se mu je položaj gledališkega ravnatelja zazdel v vesti nesprijemljiv, ko je še toliko drugih rojakov oropanih svobode, dela in ustvarjalnega poslanstva v družbi. Takole piše Kijowski: »V sedanjem spopadu med oblastjo in družbo sem na strani zapornikov, odpuščencev, na strani vseh, ki ne smejo ne stavkati ne protestirati, na strani vseh, ki morajo molčati in se skrivati«.

—o—

TUJA PODMORNICA V ŠVEDSKIH VODAH

V švedskih ozemeljskih vodah se je znova pojavila neznana podmornica. Opazili so jo te dni na odprtem morju pred Goteborgom. Ko pa so jo začeli zasledovati, je izginila brez sledu. O tem poročila švedsko obrambno ministrstvo, ki navaja še podrobnost, da je podmornica bila nekaj časa na vodni gladini.

Ob tej vesti se seveda avtomatično vzbuja spomin na nedavni incident, ko so v švedskih vodah opazili in zajeli sovjetsko podmornico ter je iz tega nastal diplomatski škandal. Še bolj svež pa je seveda spomin na nedavno prisotno tujo podmornico, na morju pred Tarantom. Tudi v tem primeru je šlo po splošnem prepričanju za sovjetsko plovbo, čeprav so Sovjeti to zanikali.

HUDA KRIZA V ITALIJANSKI KOMUNISTIČNI PARTIJI

■ nadaljevanje s 1. strani

nji na Poljskem oziroma do odnosov do Sovjetske zveze? V tem pogledu so možne najrazličnejše razlage.

Ne glede na vse to je jasno, da se je s tem dogodkom krepko zamajalo mnenje, ki so ga mnogi italijanski volivci imeli o resnosti partijskega glasila Unità in posredno tudi o resnosti partije same oziroma njenega vodstva. Iz vsega tega morejo ljudje s ceste upravičeno sklepati, da tudi KPI ni imuna pred notranjimi in zunanji spletkami in da je v tem pogledu na las podobna ostalim italijanskim strankam.

Columbia uspešno vzletela

Ameriški vesoljski trajekt Columbia je uspešno na svoji tretji misiji. Vzletel je v ponedeljek ob 17. uri po našem času z oporišča na Cape Canaveralu, kjer je dogodku prisostvovalo približno milijon ljudi. Dve minuti in šest sekund po vzletu sta se s krova vesoljskega vozila odtrgala dva pomožna hranilnika za pogonsko gorivo ter kmalu zatem padla v morje, od koder ju bodo potegnili in uporabili še za kasnejše polete. Po dobrih osmih minutah je bila Columbia že na predvideni tirnici okoli naše Zemlje, okoli katere bo krožila teden dni. Na krovu Columbie sta dva pilota, ki bosta med drugim preučevala vpliv breztežnosti na nekaj primerkov semen in žuželk, ki so na trajektu. Poleg tega bosta preverjala praktične možnosti za izboljša-

vo nekaterih tehnoloških postopkov, kar pomeni, da se ameriška astronautika usmerja v komercialno izkoriščanje možnosti, ki jih nudi izvenzemeljski prostor.

Columbia je vzletela z enourno vnaprej dogovorjeno zamudo, ker so morali odstraniti neko manjšo okvaro na sistemu za dobavo vodika in kisika. Po tednu dni kroženja bo Columbia pristala na oporišču White Sands v Novi Mehiki; dosedanja pristajna steza v Kaliforniji je namreč neuporabna zaradi posledic deževja. Columbia je zdaj na krožni poti okoli Zemlje že tretjič. Na krilih ima poleg ameriške zastave tudi afganistansko, na izrecno željo predsednika Reagana, ki je bil pobudnik za oklic mednarodnega dne v podporo tej okupirani deželi.

Sadovi političnega oportunitizma

■ nadaljevanje s 1. strani

»užaljenosti« velikega dela italijanskega prebivalstva v Trstu nad tradicionalnimi strankami, ki so takorekoč iznenada pristale na ureditev državne meje z Jugoslavijo, medtem ko so še nekaj dni prej prsegale nasprotno.

Oportunitizem pa je v politiki to, kar je v življenju laž: ima namreč kratke noge! Ne vemo sicer, kaj bodo naredile te italijanske sile spričo tako zaskrbljujočega po-

ložaja med italijansko študirajočo mladino v Trstu. Nikakor pa ne bi želeli, da bi nadaljevale po stari poti oportunitizma in polresnic, temveč da bi s široko zasnovano akcijo mladini prikazale, kako sam interes Trsta in Italije zahteva, da se omogoči sožitje med večino in manjšino in da je zakonska zaščita manjšine prvi pogoj za dosego plemenitega cilja, ki mora biti skupen obema narodnostnima skupinama, italijanski in slovenski.

O prilagodljivosti moderne omike

Večkrat zagrabi človeka pesimizem, spričo kriz, ki pretresajo moderni svet. Vendar pa nekateri pojavi v zadnjem času kažejo, da pesimizem le ni čisto upravičen, četudi se seveda tudi ne smemo vdati prelahkemu optimizmu. Izkazalo se je namreč, da je moderna zahodna omika — zahodna seveda v pomenu, da je njeno središče v Evropi in Severni Ameriki — zelo prilagodljiva in je sposobna naglo in močno reagirati na krize. To velja tudi za krize materialnega značaja.

Se pred nekaj leti se je zdelo, da bodo spravile arabske in druge petrolejske države zahodni svet v hudo in dolgotrajno gospodarsko in s tem tudi v civilizacijsko krizo zaradi nižanja življenjske ravni in brezobzirnega medsebojnega konkurenčnega boja za energijo. Šejki in muslimanski verski fanatiki so si meli roke ter sanjaričili o dokončni revanši nad Zahodom za vse udarce, ki so jih doživeli od njega, od križarskih vojn naprej. Toda v osmih letih so se zahodne države in tako tudi Japonska že povsem rešile arabskega izsiljevanja s ceno petroleja in zdaj je cena petroleja v naglem upadanju, arabske in druge petrolejske države si kar konkurirajo med seboj, katera bo nudila petrolej z večjim popustom na domenjeno ceno OPEC-a, in pri tem morajo skoro vse petrolejske države močno zmanjševati črpanje petroleja. Zahodna skladišča so ga že polna. To so dosegle zahodnoevropske države s Severno Ameriko in Japonsko vred ne samo z varčevanjem, ampak tudi s tem, da so začele brez velikega hrupa iskati in uporabljati druge, takojmenovane alternativne energetske vire, od atomske in premogovne do sončne in celo rastlinske e-

nergije, kot so npr. les in alkohol iz raznih sadežev. Vse to je v osmih letih zmanjšalo porabo petroleja za kakih 20 odstotkov, kar je prizadelo silovit udarec arabskim upom na trajen dotok desetih milijard dolarjev iz zahodnega sveta. Poleg tega si je Zahod našel nova nahajališča petroleja, npr. v Severnem morju, na Alaski in drugod. Anglija in Norveška sta postali tako celó sami izvoznici petroleja. Tudi Sovjetska zveza ni skoparila s svojim petrolejem, ko je bilo treba pomagati raznim evropskim državam iz zadrege, kot tudi Zahod in zlasti Združene države stalno in dosledno pomagajo Sovjetski zvezi s prodajo žita neglede na vse politične spore in napetosti.

Tako je propadel načrt arabskih fanatikov, da bi spravili Zahod na kolena. Energetska kriza je bila za Zahod celo zdravilna, ker ga je streznila in ga poudčila, da se ni možno in ne smiselno zanašati samo na petrolej, ampak da se je treba začeti resno brigati tudi za druge energetske vire. Arabski svet pa je tak razvoj energetske krize poučil, da ne sme več sanjati o tem, da bo podvrgel zahodni svet svoji politični volji z izsiljevanjem s petrolejem, ki so ga tudi v arabskih pustinjah našli in ga črpajo evropski in ameriški tehniki s pomočjo zahodne tehnologije. Konec je fantastičnih načrtov arabskih držav o bajno naglem tehničnem in civilizacijskem razvoju njihovih ljudstev in o njihovi nadvladi nad svetom. Še enkrat se je izkazalo, da izvira resnični napredek narodov in držav samo iz dela in omike.

Izkazalo pa se je tudi, da zahodni svet kot celota lahko reši in zna rešiti svoje krize, če hoče.

S TRŽAŠKEGA

Voda v Miljah

Polemike o dobavi vode v tržaški pokrajini so se v teh dneh še bolj zaostriale. Miljska občinska uprava je objavila tiskovno sporočilo, v katerem obtožuje podjetje ACEGA, da je vneslo zmedo v javno razpravo, ko zatrjuje, da so visoke tarife v zvezi z dolgovi, ki jih ima miljska občina. V poročilu je nadalje rečeno, da ni nikaršne povezave med starimi dolgovi, ki jih ima miljska občina do podjetja ACEGA in sedanji tarifami. Miljska krščanska demokracija pa očita občinski upravi, da skuša z demagoškimi izjavami kriti napake, ki so bile storjene v preteklih letih. Po zatrdjevanju krščanskih demokratov so sedanje visoke tarife posledica slabe uprave, površnega pobiranja pristojbin, dolga v višini 700 milijonov lir izpred dveh let in pomanjkanja programskih izbir za modernizacijo vodovodnega omrežja. Miljska republikanska stranka se tudi pridružuje kritikam, ki so jih na račun miljskega občinskega odbora izrekli tako sindikati kot vodstvo podjetja ACEGA.

PRVO MESTO GOJENKI GLASBENE MATICE IZ TRSTA

V Ljubljani in v Mariboru so Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije, Skupnost glasbenih šol SR Slovenije in glasbena mladina Slovenije organizirali že enajsto tekmovanje učencev in študentov glasbe SR Slovenije. Mladi virtuozji, ki so se na tekmovanje prijavili iz vse Slovenije, so tekmovali v klavirju, harfi, solopetju in harmoniki, nastopile pa so še instrumentalne komorne skupine in orkestri. Tekmovanje se je odvijalo od 17. do 21. marca.

Na tekmovanje so se prijavili tudi nekateri gojenci Glasbene matice iz Trsta. V peti kategoriji za klavir je prvo mesto dosegla prav gojenka Glasbene matice iz Trsta Verenka Terčelj, iz razreda prof. Luciana Ganteja. Slovenska glasbena ustanova iz Trsta je tudi tokrat dokazala, da ima med svojimi gojenci odlične talente in pa seveda dober učiteljski kader. Verenki Terčelj iskreno čestitamo za dosežen uspeh!

—o—

O NAFTAI

Glasnik Bele hiše je z zadovoljstvom ugotovil, da se je vpliv OPEC-a, Združenja držav proizvoznice nafte, na določevanje naftnih cen in pogojevanja gospodarstva v svetu, znatno ošibilo. Pritisk na energetske položaj Združenih držav Amerike se je zmanjšal, pa čeprav se bo cena nafte v daljšem roku zvišala zaradi podražitve raziskovalnega dela. Prav zaradi tega je glasnik Bele hiše Gergel poudaril, da se mora nadaljevati zavzetost za krepitev alternativnih energetskih virov, kot je jedrska energija, proizvodnja premoga in obnovljiva energija.

Na svobodnem naftnem tržišču v Rotterdamu kaže, da se bo cena nafte še znižala. Po mnenju izvedencev je omejitev proizvodnje držav OPEC-a na 17 milijonov sodčkov dnevno nezadostna za zaustavitev padca vrednosti. Države proizvoznice bi se morale omejiti na 15 milijonov sodčkov dnevne proizvodnje, da bi lahko vplivale na padanje cene.

Zapleten položaj v Salvadoru

Glasnik salvadorske vojske je sporočil, da se odvijajo obsežne protigverilske akcije na severu države, kjer so številne utrjene gverilske postojanke. V vojaških krogih so tudi sporočili, da skušajo v zadnjih dneh gverilci zažgati in uničiti čim več avtobusov, da bi ovirali dostop na volišča na nedeljske volitve. Kot znano levičarske stranke ne nastopajo na volitvah, ker sedanji položaj v deželi ne omogoča svobodnega izražanja. Gibanje za človečanske pravice in viri salvadorske katoliške cerkve so medtem sporočili, da je število žrtev od začetka državljanske vojne leta 1979 naraslo na 32 tisoč. Na volitvah bodo nastopile le desničarske stranke in krščanska demokracija. Volilna kampanja je naperjena predvsem proti sedanjemu predsedniku Duarteju, ki sicer ne nastopa kot kandidat, njegova stranka, krščanska demokracija, pa je tarča desnice, čeravno sodeluje v sedanji vojaško-civilni hunti.

—o—

PRAVDA IN ITALIJANSKA PARTIJA

Polemika med italijanskimi in sovjetskimi komunisti se nadaljuje in je zadnje dni zadobila novo obliko. Moskovska PRAVDA je namreč objavila pismo neke-

ga italijanskega komunističarja, ki graja domače vodstvo in povečuje sovjetsko partijo kot silo, ki navdaja z upom in pogumom vse borce proti imperializmu na svetu. Pismo iz Italije — imenuje se Bruno Donatelli — očita svoji partiji, da s protisovjetskimi potezami škodi prijateljskim vezem z Moskvo; dodaja še, da ima Sovjetska zveza po njegovem prepričanju v Italiji veliko prijateljev. Donatelli zatrjuje, da je svoje protestno pismo najprej poslal partijskemu glasilu UNITA', ki pa da mu ga ni hotelo objaviti.

CISJORDANIJA

Jordanski predstavnik pri Združenih narodih je zahteval včeraj v imenu arabskih članic Združenih narodov takojšnje sklicanje Varnostnega sveta za proučitev poslabšanja položaja v zasedenih ozemljih zakotnega brega Jordana. Jordanski zastopnik obtožuje izraelske zasedbene oblasti, da izvajajo načrtno teroristično represijo. Oblasti skušajo s tem dejansko izgnati avtohtono palestinsko prebivalstvo. Izraelci so v zadnjih dneh ostro nastopili, da bi prekinili splošno stavko na zasedenih ozemljih. Pri represivnih akcijah sta izgubili življenje dve osebi, večje število pa je bilo ranjenih.

SLOVENSKA SKUPNOST O ZASEDBI NEKATERIH ŠOL V TRSTU

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na zadnji seji med drugim razpravljalo o stanju med dijaško mladino po zasedbi italijanskih višjih zavodov Carducci in Oberdan, kar so njihni pobudniki označili kot protest proti enakopravnosti in zaščiti slovenske narodnosti skupnosti in njenega jezika, torej proti sprejetju zaščitnega zakona v rimskem parlamentu.

Izvršni odbor SSK negativno ocenjuje ta anahronistični nastop manjšine italijanskih dijakov, ki so očitno postali orodje določenih političnih manevrov v tem predvolilnem času, ki lahko nevarno zaostrijo splošno politično ozračje v Trstu. Zato obsoja take poskuse obujanja nestrpnosti in nerazumevanja med tu živečima narodoma in poziva slovenske dijake, naj na te izzive odgovorijo s povabilom sovrstnikom na kulturno soočanje z mnajšinsko problematiko, da bodo objektivno informirani.

Videmski poslanec Bressani bo v ponedeljek, 29. marca, govoril v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu, da bi obrazložil zakonski predlog, ki ga je Krščanska demokracija vložila v parlamentu. Večer se bo začel ob 20.15. Vabljeni!

—o—

V torek, 30. marca, prireja Društvo slovenskih izobražencev večer stare glasbe. Igral bo oddelek za staro glasbo pri Glasbeni matici v Trstu, govoril bo Miloš Pahor. Začetek ob 20.15.

Dvojezičnost - strah italijanskih dijakov

Kot vemo, so v teh dneh skoraj vse italijanske višje srednje šole v Trstu zasedene. Razlog je povsod isti. Dijaki hočejo zasedbo zavodov protestirati proti dvojezičnosti, ki naj bi ogrožala italijanski živelj v Trstu. Dvojezičnost, ki naj bi ogrožala predvsem njihovo zaposlitev. Bojijo se, da bo dvojezičnost prinesla »balkanizacijo« Trsta ipd. Človek, ki jih posluša, ne ve, kako je sploh mogoče, da ti mladi ljudje govorijo tako, kot smo jih slišali.

Tako zgleda, kot da bi vsem tem mladim, komaj stopijo v prvi razred osnovne šole povedali podobno basen, ki naj bi jih spremljala skozi vse življenje. Ta basen naj bi izzvenela približno tako:

Star in bolan maček, ki ga je tudi gospodar spodil od doma, ni vedel kako bi dobil kaj za pod zob. Ves obupan je šel po svetu, skušal v vsakem smetnjaku dobiti kaj za pod zob, ni imel sreče. Vsi mesarji v mestu so ga podili, stare ženice, ki dajejo navadno vsem mestnim mačkam še preveč hrane, niso dovoljevale, da bi se stari in bolni muc do sita najedel. Obupani maček se je zatekel v zapuščeno klet, kjer je nameraval preživeti noč. Komaj se je splazil v klet, je takoj zavohal, da so si ta prostor zbrale za svoje bivališče tudi miši. Ves vesel se je pripravil na lov. Toda bil je prestar in prebolan, tako da mu ni uspelo ujeti nobene miške. Vsem je uspelo, da so zbežale na gotovo v svoje luknje. Od tam pa so se smejale ubogemu mačku, ki je bil že ves obupan.

Mislil je in mislil, in ker lakota bistri um, kot pravijo, se je spomnil, da se je v

svoji mladosti učil tudi lajanja. Začel je hoditi po kleti in kar se da prepričljivo lajati. Miši, ki so mislile, da so se zmotile glede živali, ki jih je prišla obiskat v temni prostor, so se ji približale. Tedaj pa je maček zagrabil prvo in si tako zagotovil večerjo. Ko je hrustal slastni zalogaj, pa je sam pri sebi govoril: »Vidiš, kaj pomeni poznati dva jezika.« Basen, kot ste razumeli, naj bi pri tem učila, da je dvojezičnost nevarna stvar za miške.

Nekoliko šibka zgodbica, če hočemo, vendar, vsaj tako se nam zdi, učijo in trobijo italijanskim dijakom njihovi starši in šola. Drugače se nam zdi nemogoče, da deklice, ki obiskuje italijanski znanstveni licej, ki sicer prihaja iz Rima, a že nekaj let živi v našem mestu, se čudi, da v Trstu obstajajo slovenske šole, ki ne ve, da živi v naših krajih naša manjšina, ki enači Slovence z jugoslovanskimi kupci, ki jih je videla v mestu itd. Stvar zgleda skoraj nemogoča, a je vendar resnična. Toda tudi njeni tržaški sovrstniki niso veliko bolje seznanjeni s slovensko stvarnostjo v našem mestu. Ko jih človek posluša, sploh podvomi, da so resnično prebrali razne zakonske osnutke, na katere se sklicujejo, ko izražajo svoje nezadovoljstvo.

Kar je po našem mnenju še najbolj zaskrbljujoče, pa je dejstvo, da vsi trdijo, da je ta protest sad njihovega prepričanja, tega kar čustveno občutijo. Vsi se izrekajo, da so njihove odločitve nadstrankarske, da niso politične, da pa jih v svoje volilne in strankarske namene skušajo izkoristiti določeni krogi. Enako, pravijo, velja tudi za zakonske osnutke, ki naj bi služili samo temu, da pridobijo volilce za junijske volitve.

M. T.

Pobratenje med Repentabrom in Logatcem

Na sobotni slavnostni seji občinskega sveta v Repnu, ki je za to priliko bila v novi občinski telovadnici v vasi, sta župan Pavel Colja in predsednik skupščine Logatec Franc Godina podpisala »Listino o prijateljskem sodelovanju med občinama«. Slovesnost, tako je bilo tudi izraženo v soboto, pa je samo javna potrditev že nekajletnega aktivnejšega sodelovanja med obema občinama.

Na seji, ki so se je udeležili številni vaščani, poleg njih pa tudi drugi ugledni gostje, kot predsednik deželnega sveta Colli, župani slovenskih občin na Tržaškem, generalni konzul SFRJ Cigoj, konzul Nikolič in predstavniki slovenskih organizacij in zvez, so občinski svetovalci najprej sprejeli besedilo brzojavke, ki jo je občina poslala senatorjema Murmuri in Vernaschiju z zahtevo po hitri rešitvi razprave o globalni zaščiti Slovencev v Italiji.

Sledila je obrazložitev prijateljske listine. Župan je tudi orisal zadnje, ki je privedlo do te pomembne slavnosti repentabrške občine. Pred podpisom »Listine« je spregovoril svetovalec Slovenske skupnosti Karel Guštin, ki je izrekel zadovoljstvo svoje stranke in skupine ob pobratenju. Za njim je nekaj priložnostnih besed povedal tudi predsednik skupščine Logatec

inž. Franc Godina, ki je poudaril enotnost slovenskega naroda, tostran in onstran meje. Po podpisu, ki ga je občinstvo sprejelo z burnim ploskanjem, je dogodek in prisotne pozdravil še predsednik skupščine občine Tržič inž. Ogris. Z njim se je slavnostna seja repentabrškega občinskega sveta zaključila.

Sledila je kulturna prireditvev, na kateri sta nastopila, poleg domačih recitatorjev kulturnega društva »Kraški dom«, še harmonikar Fulvio Jurinčič in domači pevski zbor »Srečko Kumar«. Domačim pevcem, glasbeniku in recitatorjem pa so sledili Logačani. Nastopila sta »Logaški oktet« in pihalni orkester iz Logatca. Oba glasbena sestava sta odlično izvajala svoj del programa. Po tem resnem delu sobotne slovesnosti pa se je nadaljevala še družabnost ob zvokih logaškega ansambla »Dobri znanci«.

Podobno kot se je prvo srečanje z logaško skupnostjo, leta 1980, začelo s spominom na repentabrskem pokopališču, kjer počiva komandant »Bazoviške brigade« Nemgar, ki je bil doma iz okolice Logatca, tako so se tudi v soboto spomnili na padle. Predstavnštvo iz Logatca in nekateri občinski svetovalci ter župan Colja so

■ dalje na 7. strani

IZJAVA MLADINSKE SEKCIJE SLOVENSKE SKUPNOSTI

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti v Trstu je z zaskrbljenostjo preučila zadnje dogodke na nekaterih italijanskih višjih šolah v Trstu. Zasedbe proti »dvojezičnosti«, demagoška in nestrpna gesla proti mnajšinski zaščiti in podobni dogodki pričajo, da nekateri krogi na Tržaškem skušajo bližnjo volilno kampanjo voditi na ravni netenja sovraštva, izrabljanja kompleksov in velike neinformiranosti, za katero očitno ne nosijo edine krivde italijanski dijaki. Pri tem je zaskrbljivo tudi dejstvo, da na omenjenih zavodih prevladujejo glasne manjšine ob odsotnosti ali nezanimanju velikega števila dijakov, kar spet ni lepo spričevalo o angažiranosti za prijateljstvo in sožitje. Mirovnih pohodov je žal potreben še najprej Trst za lastne razmere.

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti se zaveda, da takega stanja ni mogoče odpraviti v kratkem, s kakimi protimanifestacijami ali podobno. Odgovor slovenske mladine pa mora biti nedvoumen in jasen: ne dovoljujemo, da politični špekulanti vodijo svoje igre na slovenski koži! Potrebno bo torej vplivati na odprte italijanske sovrstnike in informirati zavedene, saj gre za našo skupno prihodnost.

Občinski svet v Gorici o nekaterih važnih vprašanjih

O delovanju goriškega občinskega sveta ne poročamo vedno; prvič, ker je sej precej, drugič pa, ker so v veliki večini primerov dnevni redi le-teh bolj upravnega značaja, to se pravi manj zanimivi za publiko. Vsekakor je bilo sej v zadnjem času kar precej in zato bi sintetično podali kratko sliko o delovanju tega upravnega telesa, ki je tudi za našo skupnost važnega pomena, saj imamo v svetu kar precej slovenskih svetovalcev in tudi svojega odbornika. Vprašanja, ki jih obravnava goriški občinski svet so raznovrstna; včasih se debata razvije tudi o svetovnih problemih ali takih, ki zanimajo širšo javnost. Tako je bila pred kratkim izglasovana resolucija o političnih dogodkih v Salvadoru. Ob tem primeru se je izkazalo, da nista večina in opozicija dosegli sporazuma o predlaganih besedilih, kar se pa velikokrat doseže. Tako se je zgodilo, da je večina glasovala za svojo resolucijo, opozicija pa ranvo tako. V pretekli mandatni dobi je bilo veliko primerov tudi pri vprašanjih vsakodnevnega upravljanja, da je opozicija glasovala za predloge odbora in večine; v zadnjih časih pa je to razlikovanje precej poudarjeno.

Drugo precej aktualno vprašanje so občinski svetovalci obravnavali na pred-

POSVET O KULTURNI POLITIKI IN REPERTOARJU SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA

V ponedeljek, 29. marca, ob 17. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.
Vabljeni!

zadnji seji. Nekateri svetovalci so predložili odboru vprašanje glede nameravane gradnje poglobljene za mlade. Pred kratkim je bil v uradnem listu namreč ob-

javljen ministrski dekret, iz katerega je izhajalo, da je občinska uprava v Gorici ponudila ministrstvu za pravosodstvo zemljišče, na katerem naj bi se zgradila omenjena poglobljena; to zemljišče naj bi bilo nekje na Majnici, kraj so si tudi že ogledali visoki funkcionarji iz Rima. Zadeva je vzbudila v javnosti precej hrupa in odločno nasprotovanje, tako da so nekateri rajonski sveti sprejeli zelo odklonilno stališče do tega problema. Zgleda, da so nekateri vidnejši goriški politiki dali zares določena zagotovila, da se v Gorici lahko zgradi omenjeni zavod, potem ko so ga nekatere druge občine (med temi tudi Tržič) odločno odklonile. Vsa zadeva je prišla v občinski svet v razpravo, med katero je goriški župan podčrtal, da občina ni nikoli dobila pismene zahteve in da se ni niti obvezala v nobenem smislu. Zaenkrat

je vprašanje odloženo, vendar je možno, da se bo o tem problemu kdaj v prihodnosti ponovno razpravljalo.

Na zadnji seji je občinski svet skoraj brez razprave odobril proračun občinske lekarne in mestnega podjetja za vodo, luč, plin in avtobuse. Glede prvega obračuna je treba reči, da je izkazal celo prebitek v zadnjem poslovnem obdobju v višini skoraj deset milijonov, kar je izredno pozitivno; bolj važno pa je to, da je lekarna v veliko korist številnim občanom s področja Štandreža in tudi drugih krajev, saj deluje zelo pohvalno in tudi z osebjem je prebivalstvo zadovoljno; lekarna vrši sedaj tudi nedeljsko in dežurno nočno službo kot ostale lekarne v mestu. V prvih letih je bilo precej negotovanja s strani nekaterih občinskih svetovalcev, češ da bo ta lekarna velika izguba za občinske finance, izkazalo pa se je ravno obratno. Kar se tiče pa mestnega podjetja, je položaj bolj kritičen, saj je tu deficit precej visok (skoraj 400 milijonov lir), ki pa jih je treba pripisati izključno avtobusni službi; ostale službe delujejo namreč brez izgube.

»Svet brez sovraštva« v Doberdolu

Izredno visoka udeležba občinstva in kvalitetna prisotnost slovenskih, italijanskih in furlanskih literarnih ustvarjalcev na srečanju »Svet brez sovraštva« sta pričča, da so podobne pobude zelo hvalevredne in znak velike pripravljenosti čim bolj konkretnega in odkritega sodelovanja med različnimi kulturami, ki se na tem predelu skupne zemlje srečujejo in dopolnjujejo. Pobudo za to srečanje sta dali občini Doberdob in Selo na Krasu, katerim se je letos pridružil še večnamenski kulturni center iz Ronk. Ob tej priložnosti so izdali katalog s prispevki avtorjev, ki so sodelovali na dosedanjih srečanjih; katalog je uredil občinski odbornik za kulturo prof. Karlo Černic, ilustriral pa ga je Oskar Beccia ob sodelovanju Silvana Bevčarja in Vladimira Klanjščka. Kot rečeno, občinstvo je bilo zelo številno, prav tako tudi književniki, ki so prišli iz Slovenije, Av-

strije in naše dežele, da bi govorili o miru in razorožitvi, kar je tesno povezano z medsebojnim prijateljstvom, spoznavanjem in sodelovanjem — to pa je bistvo podobnih srečanj in vseh pobud, ki so temelj nadaljnega razvoja teh misli. Nastopili so z branjem svojih del Janez Mernart, Marij Čuk, Ace Mermolja, Luciano Morandini, Tone Svetina, Leonardo Zanier, Valentin Polanšek; program je povezoval častnikar in pisatelj Bogdan Pogačnik, »mentor« literarnih srečanj, ki imajo tako pomemben naziv in kakovostno vsebino. Večer se je začel z nastopom domačega zbora Jezero, zaključil pa s skupino Canzoniere Friulano iz Aiella.

—o—

Pertini v ZDA

V sredo je na povabilo ameriškega predsednika Reagana predsednik republike Pertini odpotoval na večdnevni uradni obisk v Združene države. Na obisku spremlja državnega poglavarja zunanji minister Colombo. Predsednik Pertini bo prispel v Washington v sredo zvečer, kjer ga bo naslednji dan v Beli hiši sprejel predsednik Reagan. Obisk predsednika Pertinija v Združenih državah bo trajal skupno devet dni. Poleg Washingtona bo Pertini obiskal mesta San Francisco, Chicago in New York, kjer so številne italijanske kolonije.

Predsednik Pertini se bo sestal z najvišjimi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi predstavniki Združenih držav, imel srečanje s predstavniki nekaterih univerz in se bo z vodilnimi ameriški politiki pogovarjal o aktualnih mednarodnih problemih in zlasti o odnosih med Združenimi državami in Italijo. Za obisk predsednika Pertinija v Združenih državah vlada veliko zanimanje, saj je znano, da posveča Reaganova uprava veliko pozornost prav Italiji, ki zavzema strateško važno mesto v okviru Atlantskega zaveznitva.

Seja pokrajinskega sveta v Gorici

Pretekli petek se je sestel pokrajinski svet v Gorici in sprejel važne sklepe v zvezi z imnovanji predstavnikov pokrajine v nekatere ustanove druge stopnje. Še prej je predsednik Cumpeta obžaloval, da je preteklo toliko časa, preden so stranke, ki trenutno upravljajo goriško pokrajino, dosegle sporazum o zastopnikih za te uprave. To ni sicer nič čudnega, saj vemo, da se pri podobnih pogajanjih vedno stvari zavlečejo, ker je treba poiskati rešitve, ki zadovoljijo vse stranke in teh je kar pet. Zaradi zavlačevanja se je tudi zgodilo, da je goriška hranilnica zahtevala od deželne predsednika, potem ko ni goriška pokrajina tega storila, da imenuje pokrajinskega zastopnika v upravni svet hranilnice, kar je predsednik Comelli tudi storil in imenoval dr. Ronconeja (KD) v ta svet. Svetovalec Poletto (KPI) je to dejanje ožigosal in zahteval odstop imenovanega predstavnika, načelnik skupine KD Agati

pa je to imenovanje zagovarjal. Zatem so pokrajinski svetovalci volili razne zastopnike v nekatere ustanove, ki jih imenuje pokrajina. Tako so se dogovorili za upravni svet avtoprevoznega podjetja, kjer bo predsednik dr. Marino Marin, v upravni svet pa so bili imenovani zastopniki vseh strank, razen misovske. Tudi SSK bo v tem organu imela svoje zastopnika v osebi Alfreda Vetriha; prav tako bo SSK zastopana v nekaterih drugih pokrajinskih komisijah in jo bodo zastopali Albin Šuligoj in Edi Keber. Bila pa so odložena imenovanja za upravni svet IACP in revizorje goriške hranilnice. V začetku seje je predsednik Cumpeta poročal, da je pokrajinska delegacija bila na Dunaju, kjer so predstavili razstavo o obdobju Marije Terezije, razstavo, ki je vzbudila v našem mestu veliko zanimanje in ki je še odprta v Attemsovi palači. Pokrajinska uprava je tudi dala nalog sociološkemu inštitutu ISIG.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Napovedane slovenske knjige

Najnovejša dvojna številka mesečnika *Knjiga*, prva v tem letu, prinaša program založb v Sloveniji za leto 1982. V komentarju, ki ga je napisal Tone Pavček, pa je poudarjen težavni položaj, v katerem se nahajajo založbe. Pavček piše: »Misel, ki naj oriše v poglavitnih plasteh in smereh programe slovenskih založb za leto 1982, se že kar na začetku ustavi ob hudo značilnih znakih, ki stoje na križpotjih današnjega slovenskega založništva; njihov skupni imenovalec, ubran bolj na mol kot kdajkoli doslej, je stiska. Ta stiska, ki se doma imenuje zaostreni pogoji gospodarjenja v času ekonomske stabilizacije, in ki od zunaj, s sveta, prihaja kot minevanje obdobja brezskrbnega potrošništva, nosi s sabo znake zmanjševanja knjižne produkcije in s tem hude dni za knjigo. ... Kaj storiti, kaj tiskati v takem neknjižnem času? Vsekakor se zdi najbolj pomembno to, da ostane zavest o potrebnosti in o poslanstvu knjige prisotna in nedotaknjena s kompromisarstvom poceni rešitev. Hkrati ob tem, in to je prav tako v srčiki te zavesti, mora ostati kot nespremenljiva stalnica potreba po odprtosti v vse smeri duhovnega življenja, skrb za prisotno dušo sveta, pa najsi utripa zunaj ali znotraj našega prostora, posluš za izjemno, pa četudi je v manjšini, za neodkrita ozemlja, ki obetajo gostiti lačne in radovedne...«

Pavček pa vendar zaključuje, da »kljub neprijetnim zvezdam knjigi in založništvu, knjižni program v svojih najbolj pomembnih sestavinah ni okrnjen, ali drugače rečeno, ni slabši od programa preteklih let. Držati se nad vodo ali na ravni te, knjigi mnogo bolj prijazne preteklosti, pa je že kar nekaj, kar ne dovoljuje črnogledosti...«

Tu nas zanima seveda predvsem izvirna slovenska knjiga, posebno pripovedna, pesniška in esejistična. Poglejmo torej, kaj nam v tem pogledu pripravljajo posamezne slovenske založbe za letošnje leto.

Cankarjeva založba bo izdala novo, tretjo zbirko Jožeta Udoviča, ki velja za enega najboljših sodobnih slovenskih pesnikov. Naslov zbirke še ni določen. Prvi dve zbirki sta imeli naslova »Ogledalo sanj« in »Darovi«. Izšla bo tudi nova pesniška zbirka Tomaža Šalamuna, ki bo imela naslov »Analogija svetlobe«. Napovedana je tudi pesniška zbirka Ervina Fritza, pa tudi nova knjiga pesmi Jožeta Šmita. Program novih pripovednih knjig Cankarjeve založbe je mnogo bolj skromen. Napovedana je le povest Pavleta Zidarja »Solveigina pesem« in roman Vitomila Zupana »Levitan«. Roman je bolj ali manj avtobiografskega značaja in pripoveduje o letih, ki jih je preživljal v povojnem času v ječi.

Poleg tega bo izdala Cankarjeva založba še knjigo esejev Bojana Štiha »Cakanja« in knjigo Franceta Bernika »Pripovedna proza Ivana Cankarja«.

Državna založba Slovenije ima za letošnje načrtu roman Antona Ingoliča »Obračun«, katerega zgodba se odvija v treh dneh v neki štajerski vasi, in roman Toneta Peršaka »Prehod«. V načrtu so poleg tega še pesniške zbirke koroškega pesnika Andreja Kokota, Jožeta Snoja in Branka Šomena. Naslov Kokotove zbirke še ni določen, medtem ko bo imela Snojeva naslov »Žalostinke za očetom in očetnjavo«, Šomenova pa

»Moške igre«. Ista založba bo izdala tudi knjigo najboljših novel Lokarja za njegovo 90-letnico pod naslovom »Burja pred tišino« in zbirko novel Eda Torkarja »Jezdec in sanjači«. Na sporedu je tudi knjiga člankov in študij literarnega zgodovinarja in kritika Antona Ocvirka.

Mladinska knjiga bo izdala letos roman Jožeta Snoja »Gevžen hrib«, zajet predvsem iz vojne časa, in pa zbirko novel Toneta Partljiča »Na svidenje nad zvezdami«, katerih najbolj očitna skupna lastnost je ta, da se vse po vrsti sučejo okrog smrti, pogrebom, pokopališč, prepletajoč pri tem črni, groteskni humor, aktualistično satiro, posmeh nad pokvarjenostjo ljudi in nad njihovo majhnostjo, imajo pa tudi mehkejšo tone, ki nihajo med sočutnostjo in implicitno kritiko oziroma obsodbo človeških napak«, kot je rečeno v napovedi založbe. Ta misli izdati tudi pesniško zbirko Iva Svetina z arabskim naslovom »Balbul« (očitno slovenščina nekaterim ne zadostuje več za njihovo miselno bogastvo in pesniški talent) in nekako esejistično-razmišljujoče delo Petra Božiča »Komisar Kriš«. To je knjiga o manipuliranju, nasilju, nonkonformizmu in podobnih rečeh, pravi založba.

Kaj napoveduje poleg treh glavnih založb v Sloveniji, Cankarjeve in Državne založbe ter Mladinske knjige, o nekaterih smo poročali pred časom, še druge pomembnejše založbe?

Mohorjeva družba v Celju bo izdala letos koledarja avtobiografsko pripoved Zore Tavčar »Pot v šole«. V redni knjižni zbirki bo izdala tudi izbor črtic Cvetka Zagorskega »Kratka proza« in otroške pesmi Srečka Kosovela »Otrok s sončnico«. V zbirko je uvrščena tudi knjiga Marije Kozar »Porabje«. Gre za knjigo o krajih, kjer biva mala slovenska manjšina na Madžarskem. Te štiri knjige so nov dokaz za hudo krizo, v kateri se nahaja Mohorjeva družba v Celju v pogledu pripovedništva. Med mohorjevimi knjigami letos ne bo izšla niti ena prava povest, ki je po tradiciji pomenila pod imenom slovenske večerice glavno privlačnost mohorjeve knjižne zbir-

ke. Knjiga Zore Tavčar bo nedvomno privlačno napisana, kot zna ta tržaška pisateljica, vendar pa gre az otroške spomine in ne za povest. Črtice Cvetka Zagorskega so bile že prej objavljene in gre samo za izbor iz njih, isto pa velja tudi otroške pesmi Srečka Kosovela. Objavljane črtice in pesniških zbirk v rednih zbirkah Mohorjeve družbe je proti tradiciji te družbe in to priča, kako težko pride danes Mohorjeva družba do kakega pripovednega teksta. Se tu ji morajo večkrat pomagati iz zadrege zamejski pisatelji. Memimo, da bi bilo boljše, če bi Mohorjeva družba ostala pri tradiciji in si pomagala s prevodi kakeh dobrih pripovednih del iz tujih literatur, namesto da zvodeni svojo zbirko v slabokrvno ponatiskanje in narodopisno zemljepisje. Kot izredne knjige, torej zunaj redne zbirke, bo izdala Mohorjeva družba letos naslednja dela: »Bomo preživeli?« To so spisi več avtorjev o ekološkem vprašanju. Dalje »Uvod v sveto pismo nove zaveze«, delo več avtorjev, Spise sv. Klare in sv. Frančiška, šesti zvezek izbranih spisov Janeza Janžekoviča »Postružka« in ponatis knjige Franca Ksaverija Lukmana »Martyres Christi«, t.j. o Kristusovih mučencih.

Pomurska založba v Murski Soboti nima v načrtu za letošnje nobene prave izvirne pripovedne knjige, ampak samo nekaj priložnostnih besedil, delno humorističnega značaja. Zanimiva obeta biti knjiga Juša Makovca »Korenine«. V napovedi je rečeno: »Gre za bogato zbirko gradiva, takorekoč za popoln izpis priimkov na Murskem polju od leta 1669 do 1900, razvrščenih po naseljih, ki jih pomaga obvladovati na koncu dodani register«. Knjiga bo zanimiva za zgodovinarje in etnografe.

Prešernova družba bo izdala v svoji redni zbirki poleg koledarja kmetiško povest Polone Škrinjar »Pavla«, potopis Mirana Ogrina »Po stopinjah Aleksandra Velikega«, medtem ko bosta dve nepripovedni knjigi prevedeni iz srbohrvaščine in en preveden roman iz angleščine.

Slovenska matica bo izdala roman Andreja Capudra »Rapsodija« in nekaj esejističnih knjig, tako »Jezikoslovne študije« Antona Breznika, Izbrane spise zgodovinarja Franca Kosa in članke jezikoslovca Lina Legiša pod naslovom »V preizkušnji«.

Naj omenimo še založbo Lipa v Kopru, ki bo izdala novi roman Pavleta Zidarja »Dežela dolgih spominov« in knjigo psihiatričnih zapisov Jožeta Felca »Osamelci«.

Zakaj ni zgodovinskih romanov?

Mesečnik »Knjiiga«, ki ga izdajajo slovenske založbe, pa tudi razni slovenski listi objavijo od časa do časa kake ankete ali statistike o prodaji slovenskih knjig in o priljubljenosti slovenskih pisateljev. Neka taka anketa je nedavno pokazala, da je najbolj priljubljen slovenski pisatelj Ivan Tavčar, poleg njega pa Josip Jurčič in Fran Saleški Finžgar, vsi trije pa zaradi svojih zgodovinskih romanov. Pravzaprav bi jih imenovali psevdozgodovinski, ker so vsi trije pisatelji pisali čisto domišljajske romane, čeprav postavljene v nek zgodovinski okvir v preteklosti, kar pa je bilo s pisateljskega oziroma literarnega stališča tudi čisto pravilno, saj pisatelj ne samo sme, ampak tudi mora zajemati predvsem iz fantazije, če se noče spremeniti v zgodovinarja.

Iz kar naprej trajajoče priljubljenosti teh treh pisateljev, ki v umetniškem pogledu gotovo ne spadajo ravno v vrh slovenske literature, lahko upravičeno sklepamo, da imajo slovenski bralci zelo radi zgodovinske romane. To potrjujejo tu-

di izkušnje s prevodi. Med najbolj priljubljenimi pisatelji na Slovenskem so že od nekdanjavnosti pisatelji zgodovinskih romanov, kot npr. Poljak Sienkiewicz, Skot Walter Scott, Alexander Dumas, norveška pisateljica Sigrid Undset s svojimi romani iz norveške srednjeveške zgodovine, kot npr. »Kristina, Lavransova hči«, hrvaški pisatelj Seno in še razni drugi. Slovenski bralci so njihove romane v nekdanjih časih naravnost požirali in še danes so zelo priljubljeno branje.

Tu pa se pojavlja vprašanje, zakaj Slovenci danes nimamo dobrih zgodovinskih pisateljev. Odgovor bi se lahko na kratko glasil, da zato, ker tudi drugače nimamo dobrih romanopiscev oziroma tako malo, da bi jih lahko našli na prste ene roke. Romanov iz slovenske zgodovine pa skoro nihče ne piše zato, ker je bil zgodovinski roman v zadnjih desetletjih nekako razvrednoten in ker so se pisateljem nekako zmedli pojmi o slovenski zgodovini. Novo pojmovanje zgo-

RESOLUCIJA SLOVENSkih ORGANIZACIJ GLEDE RAZLASTITEV

V torek, 17. t.m., je bila na sedežu Slovenske kulturno gospodarske zveze tiskovna konferenca, na kateri je predsednik Boris Race orisal resolucijo, ki so jo podpisali SKGZ, KZ, SDGZ, koordinacijski odbor prebivalcev vzhodnega Krasa in druga društva, ki delujejo na tem področju, v zvezi z razlastitvami za raziskovalni center in razširitev avtoceste od Sesljana do Padrič. Gre za obsežno področje, ta razlastitev pa spet korenito okrne slovensko zemljo, ki je v povojnih letih že velikokrat bila deležna podobne usode.

Predsednik SKGZ je uvodoma povedal, kako so dosedanja razlaščenja že bistveno prizadela slovensko narodnostno skupnost. V nadaljevanju pa se je ustavil ob posameznih točkah resolucije, ki se zavzema za čim boljše rešitev tega posega javnih ustanov. Resolucija v raznih točkah govori o pogojih, ki bi jih javne ustanove morale uresničiti, da vsaj delno popravijo škodo, ki jo mora utrpeti naša narodnostna skupnost ob tej razlastitvi. S predlogi skuša tudi ustvariti nove gospodarske pobude za slovenskega kmeta, ki mu bodo odvzeli zemljo. Resolucija seveda obravnava tudi izplačila odškodnin, poudarja pa dejstvo, da se morajo vse pristojne ustanove, država, dežela, tržaška in druge zainteresirane občine, konzorcij za znanstveno raziskovalni center, javna podjetja in drugi »dati trdna in resnična jamstva, da se bodo dogovorjene zahteve izpolnile«. V drugačnem primeru, zaključuje resolucija, bo slovenska narodnostna skupnost prisiljena upreti se vsaki razlastitvi, ne glede na to, čemu služi.

Zakaj ni zgodovinskih romanov?

■ nadaljevanje s 6. strani

dovine vidi v nosilcih in gibalni zgodovine ideje in množice, ne pa posameznih osebnosti in zato tudi posamezne usode niso več tako važne. To odvrta pisatelje od tega, da bi stkali zgodbo kakega zgodovinskega romana okrog kakega posameznega lika in se prepustili fantaziji ter opisovali njegove dogodivščine in pustolovščine. Napisati roman, katerega nosilec je kolektiv oziroma množica, pa je težko in množica tudi ne zanima bralcev. Tako je odpadla spodbuda za pisanje novih slovenskih zgodovinskih romanov. Poleg tega so pisatelji podlegli napačnemu pojmovanju, ki so ga širili tudi nekateri zgodovinarji in šola, da je slovenska zgodovina nepomembna in zato nezanimiva. Tako se jim je zdelo in se jim še danes zdi, da se ne splača pisati zgodovinskih romanov iz slovenske zgodovine, ker bi ne bili dovolj zanimivi, in da pravzaprav sploh ni o čem pisati. Resnica je seveda čisto drugačna. Slovenska zgodovina nudi s svojimi neštetiimi boji proti tujim vpadnikom, od Hunov in Obrov do Turkov in nacistov zelo bogato in pestro snov za zgodovinske romane, poleg tega pa tudi usoda celjskih grofov in oseb, ki so jih obdajale, kmečki upori, zgodovina slovenskega protestantizma, križarske vojne, boji raznih mogočnih fevdalnih družin med seboj, doba francoske okupacije na Slovenskem, pustolovščine slovenskih vojakov, ki so spremljali cesarja Maksimilijana v Mehiko, obe svetovni vojni, v zgodnjem srednjem veku pa naselitev Slovencev, boji z Obri in Langobardi, doba pokristjanjenja in še marsikaj.

Snovi pisateljem torej ne manjka in tudi ne interesantnih zgodovinskih osebnosti, okrog katerih bi lahko spletli in zapletli zgodbo. Manjka le zgodovinskega znanja, pravilnega in realistič-

nega pojmovanja slovenske zgodovine ter spodbude založb. Ze dolgo, dolgo ni bila razpisana nobena nagrada za nov slovenski roman. Sicer pa ni bila razpisana že mnogo let tudi nobena nagrada za nov dober slovenski roman sploh. To je tudi eden izmed vzrokov, da izhaja vedno manj slovenskih romanov, da o zgodovinskih sploh molčimo.

—o—

POBRATENJE MED REPENTABROM IN LOGATCEM

■ nadaljevanje s 4. strani

položili venec na grob komandantu Nemgarju. Nekaj priložnostnih besed je spregovoril predsednik Zveze borcev iz Logatca. Oktet in godba pa sta zapela, oz. igrala žalostinki.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Pavel Golia JURČEK

V petek, 26. marca ob 10. in ob 13. uri v Kulturnem domu v Gorici.

—o—

Ivan Mrak PROCES himnična trilogija

V nedeljo, 28. marca, ob 19. uri v Cerkvu na Kolonkovcu.

V sredo, 31. marca, ob 19.30 v Cerkvu v Barokovljah.

ŠPANIJA 82

V Španiji je na vladi reakcionarni blok, ki pa nikakor ne more preprečiti vrsto zaporednih stavk, ki oktobra zajamejo celotno državo. Še posebej ostre oblike ima stavka v Asturiji, kjer oblast prevzamejo delavci in kmetje, ki ustanovijo nekakšno vojsko. Tako je bilo vzdušje v Španiji, ko so falangisti 19. junija ubili slovitega pesnika Federica Garcio Lorco.

In vendar je bilo tudi leto drugega svetovnega nogometnega prvenstva, prvič s 16-timi finalisti. Prvič pa so si posamezne reprezentance morale pridobiti pravico do nastopa v finalnem turnirju v izločilnih skupinah.

Jugoslavija, ki je kot najboljša evropska ekipa na urugvajskem Mundialu zasedla tretje mesto, je bila izločena v skupini s Švico in Romunijo. Italija je, čeprav prirediteljica, morala odigrati kvalifikacijsko tekmo z Grčijo, katero je v Milanu odpravila s 4:0.

Prav tedaj so na stadionih osmih mest, na katerih so igrali tekme, prepevali priljubljeno *Tornerai* Nina Rastellija in Dina Olivierija.

16 finalistov so z žrebom porazdelili v osem skupin, saj je prvenstvo potekalo po sistemu takojšnje izločitve. Tedaj slovita Češkoslovaška je igrala v Trstu in v prvem

kolu izločila Romunijo z 2:1, nato je v četrtfinalu v Turinu odpravila Švico s 3:2, v polfinalu pa Nemčijo s 3:1.

Italija je v prvem kolu odpravila v Rimu Združene države z zgovornim 7:1, v četrtfinalu pa je naletela na Španijo v Firencah in igrala neodločeno 1:1, potrebna je bila dodatna tekma, v kateri so azurri zmagali z 1:0. Z istim rezultatom je Italija v Milanu odpravila še Avstrijo in se tako skupno s Češkoslovaško uvrstila v finale, ki so ga odigrali v Rimu 9. junija. Švedskemu sodniku Eklindu sta se ekipi predstavili v postavi:

Italija: Combi, Monzeglio, Allemandi, Ferraris IV., Monti, Bertolini, Guaita, Meazza, Schiavio, Ferrari in Orsi.

Selektor Vittorio Pozzo je torej uvrstil pet članov Juventusa in po 2 Interja, Rome in Bologne. Med reprezentanti pa so tudi trije Argentinci: Monti, Guaita in Orsi, saj so že takrat okrepili enajsterice z igralci, sicer italijanskega rodu, iz drugih držav.

Češkoslovaška: Planicka, Zenišek, Ctyroky, Kostalek, Cambal, Krčil, Junek, Svoboda, Sobotka, Nejedly in Puc.

Domačine je spodbujalo preko 50 tisoč gledalcev, toda v 71. minuti mrzel tuš — Češkoslovaška povede s Pucom. Prednost

traja le 10 minut, Argentinec Orsi izenači. Do konca tekme se rezultat ne spremeni, zato sta potrebna podaljška. V peti minuti nadaljevanja je Planicka znova premagan, zmagoviti gol doseže Schiavio. Italija je svetovni prvak.

Tudi na tem drugem prvenstvu se nobena od 16-ih tekem ni končala brez gola, skupno so jih dosegli 65, torej pet manj kot v Urugvaju. Najboljši strelac prvenstva s petimi zadetki Nejedly (Češkoslovaška).

Zanimivost finalne tekme. Kapetana obeh ekip sta bila vratarja Combi in Planicka, strelca obeh golov v regularnem času pa levi krili Puc in Orsi.

1938 — Tretje svetovno prvenstvo v Franciji. Toda prav Francija, ki je bila na prvih okopih boja za mir v Evropi, je bila v hudih notranjepolitičnih težavah. Januarja so iz vlade izstopili socialisti, nastala je daljša kriza, kajti tudi nova vlada Leona Bluma je ostala na oblasti le dobra dva meseca. Toda Francozi ne bi bili Francozi, če bi si politično krizo jemali preveč k srcu in se ne bi navduševali nad fox trotom. 12. aprila se je parlamentu predstavil novi ministrski predsednik Daladier, ki je poudaril, da je blagor domovine nad vsem, zato so potrebne zdrave finance in zdrava obrambna sposobnost. Svetovno nogometno prvenstvo je potekalo prav v času Daladierove vlade in kongresa socialistične stranke, na katerem je Leon Blum dejal, da je sestava ljudske fronte zdaj nemogo-

- Mihec, pej kej ti je danes? Kej si taku poteftan?
- Eh, kej nanka prašavaš! Sej videš, kako je.
- Dej, dej, Mihec, sej bo pasalo! Se zna, kašen dan pride taku, ma pole pasà.
- Ma vidi, Jakec: do zdej sm si zmiri dajau koražo. Sm si mislu: je res vse narobe jn ana ne gre prou. Ma zmiram je ano upanje, de prou ta hujše vselih ne more prit, dokler jemamo ano močno partijo, ke ahta, de ga ne bi preveč lomili; ano partijo, ke zmiram ravná prou jn ke nikoli neč ne pogreši. Zdej se pej skaže, de tudi ta partija je nardila an faler. Jn če je nardila an faler, laňko nardi tudi družga: pomeni, de je zmotljiva. Taku je šlo tudi zadnje upanje jn zadnja sigurnost. Tudi jest rečem ku Prešeren: »moj up je šeu po vodi.«
- Ma ne zastopem kaku misleš, kej misleš ...

- Sej si slišou tisto štorijo od nekšne ugrabitve, nekšneh odkupnin jn de so se ani politiki glihali z rdečimi brigadami al prfina sez mafijo za plačat odkupnino. Jn Unità je napisala an dokument, ke se je pole skazalo, de je zlagan. Jn zastran tega so prfina zaprli ano žurnalistko od Unità, zatu ke neče povedat, ki je dobila tisti zlagan dokument. Jn sam Berlinguer je potrdi: ja, ta bot smo se zmotli. O ti moj Buh, kam smo pršli! Moreš pomislet, de taljanska komunistična partija je bla edina, ke se ni nikoli zmotla. Zdej se pej mejša tudi ta. Zdej nimamo nobenga upanja več.
- Dej, dej, Mihec! Nobena župa se ne pojej taku vroča, koker se skuha. Boš vidu, de se bo vse poglhalo jn tudi partija bo postala spet nezmotljiva. Dejmo rajše govort od tistga procesa zastran ugrabitve tistga amerikskega generala Dozierja. Si vidu, kaku je tisti Dozier z zaničevanjem jn grdo pogledau svoje ugrabitelje? Kašna prevzetnost!
- Ma kej?! Kej be jeh mogu lepu pozdravet? Kej be mogu reč: Helou, Gud baj! Me je forte žou, de ste zastran mene u pržoni. Ma me tolaže, de u kapitalističnem pržoni vselih ne bo taku, ku je blo z mano u proletarskemi pržoni. Nobeden vas ne bo zvezau roke jn noge h posteli, nobeden vas ne bo silu, de moreste po sili poslušat muziko rock, de be pole oglušeli. — Kej be mogu govort taku?
- Videš, ma tisto od rock muzike je lahko huda martra. Posebno ke ti nastavejo na ves glas. Pred leti je biu an tašen koncert tudi u kulturnem domi jn so godli na vso muč taku, de me je začela bolt glava jn sm pole ušou. Jest ne

znam: kej danes mladine slabo slišo al kej!

— Ja, be znalo bet.

—o—

PEN CLUB

Na zasedanju mednarodnega PEN kluba v Londonu so sestavili poziv, s katerim pozivajo razne režime, naj osvobodijo ali pa nehajo preganjati pisatelje po nekaterih državah, kjer vlada diktatura. Delegati na londonskem zasedanju so ugotovili, da je trenutno na svetu okoli 600 pisateljev, ki jih domači režimi tako ali drugače preganjajo. Na svetu je trenutno 80 središč PEN kluba, ki je bila pred časom razpuščateljev iz 57 držav.

Na zasedanju v britanski prestolnici so soglasno znova sprejeli italijansko sekcijo PEN kluba, ki je bila pre dčasom razpuščena in so jo obnovili šele pred kratkim. Med podpisniki prošnje za ponovni sprejem je tudi ministrski predsednik Spadolini, tokrat kot esejist in avtor zgodovinskih del.

KARAMANLIS PRIDE V ITALIJO

Na povabilo predsednika Pertinija bo od 5. do 7. aprila na uradnem obisku v Italiji predsednik grške republike Konstantin Karamanlis. Šlo bo za prvi uradni obisk grškega predsednika od ustanovitve republike. Ob sklepu uradnega obiska v Rimu bo predsednika grške republike sprejel papež Janez Pavel II. Konstantin Karamanlis je že bil na uradnem obisku v Vatikanu, in sicer leta 1975, ko je bil grški ministrski predsednik.

—o—

MALI OGLAS

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE išče električarja. Pismene prošnje sprejema uprava SSG, Trst, Ul. Petronio 4 (Kulturni dom) do zasedbe delovnega mesta.

ča in da se je treba sprijazniti z dejstvom, da je oblast prešla v druge roke. Tik pred finalno tekmo med Madžarsko in Italijo je Daladierova vlada 17. junija odložila zasedanje parlamenta za nedoločen čas.

Toda 1938 je predvsem leto priključitve Avstrije k nemškemu rajhu, razkosanje Češkoslovaške in pogroma Judov v nacistični Nemčiji, pa tudi divjanje španske državljanske vojne.

Na španski fronti, kjer so nacisti, ki so skupno s fašističnimi takoiimenovanimi prostovoljci podpirali Franka, preizkuševali orožje in vojaški material za tedaj še nenapovedani, vendar pričakovani pričetek druge svetovne vojne, so grmeli topovi. Ob tej podpori so Frankovi nacionalisti spomladi pričeli ofenzivo v Aragoniji, zasedli širok pas ob sredozemskem obrežju in odrezali Katalonijo od republikanskega ozemlja. Negrin je zato aprila reorganiziral republikansko vlado in izdal deklaracijo 13 točk, v kateri je obljubil Špancev očiščenje ostankov fevdalizma, demokratične pravice in uvedbo ljudske zakonodaje. Mednarodni bataljoni, sestavljeni iz prostovoljcev iz 53 držav, so s svojo disciplino in borbenostjo še dajali dovolj jamstev za končno zmago republikancev. Odbor za nevmešavanje, ki so ga ustanovili dve leti prej v Londonu, se je znašel praktično brez moči, še posebej po odstopu sovjetskega delegata.

V Sovjetski zvezi se nadaljujejo Stalinove čistke v Rdeči armadi. Po procesu in

3. SVETOVNO PRVENSTVO - 1938

osmine finala:

Italija — Norveška	2:1
Francija — Belgija	3:1
Braziliija — Poljska	6:5
Češkoslovaška — Nizozemska	3:0
Nemčija — Švica	1:1 in 2:4
Madžarska —	
Nizozemska zahodna Indija	6:0
Avstrija — Švedska	0:2 b.b.
Kuba — Romunija	3:3 in 2:1

četrtfinale:

Italija — Francija	3:1
Braziliija — Češkoslovaška	1:1 in 2:1
Švica — Madžarska	0:2
Švedska — Kuba	8:0

polfinale:

Italija — Braziliija	2:1
Madžarska — Švedska	5:1

finale:

Italija — Madžarska	4:2
---------------------	-----

usmrtitvi generala Tuhačevskega, junija 1937, so pozaprli 20 tisoč visokih častnikov, torej četrtno sovjetskega oficirskega zbora. Od teh so jih nekaj tisoč ustrelili, med temi 1.500 od polkovnika navzgor. Marca se je pričel tretji trockistični proces proti 21 obtožencem, med katerimi so bili teoretik in glavni urednik Izvestij, Buha-

rin, predsednik sveta ljudskih komisarjev Rykov, Jagoda in drugi. Decembra je strmoglavljen Ježev, ki ga nadomesti zloglasni Beria. V sovjetskih zaporih je tedaj skoraj 7 milijonov ljudi.

Hitler se torej brez težav lahko polasti Avstrije. V noči med 11. in 12. marcem nacistične sile prekoračijo mejo, dan kasneje pa Hitler razglasi Anschluss. Pristanek Italije na priključitev Avstrije Mussolini pojasni v Genovi pred 350 tisoč poslušalci. Toda Mussolini že tedaj govori tudi o vojni.

1. avgusta ob koncu vojaških vaj pravi, da bi bilo blazno, če bi si zatiskali oči in se ne pripravljali na vojno v trenutku, ko v tolikih krajih sveta grmijo topovi:

Hitler ne miruje, že misli na Češkoslovaško, ko zatrjuje, da sudetskimi Nemcem odrekajo pravico do samoodločbe, ko bi se radi združili z nemškim rajhom. 29. septembra so se v Münchnu sestali predstavniki štirih velesil, da bi rešili sudetsko vprašanje. Češkoslovaški so odvzeli preko 28 tisoč kvadratnih kilometrov, končno mejo med Češkoslovaško in Nemčijo pa naj bi jamčili Anglija in Francija. Praški vladi ni ostalo drugega, kot da je ultimat sprejela, kmalu nato pa odstopila še druge dele države Poljski in Madžarski. Razkosanje države se je nadaljevalo z razglasitvijo avtonomije na Slovaškem in podkarpatski Ukrajini.

dalje